

PREIS DER EUROREGION CENA EUROREGIONU NAGRODA EUROREGIONU NEISSE-NISA-NYSA 2008

Einleitung

In diesem Jahr fand der erste Jahrgang des internationalen Wettbewerbes um den Preis der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa 2008 statt. Diese Veröffentlichung stellt sich zum Ziel, diesen Jahrgang zusammenzufassen und grundlegende Informationen über diesen einmaligen Preis zur Verfügung zu stellen. Sie soll auch eine rege Teilnahme in den weiteren Jahrgängen anregen.

Das Ziel der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa ist eine ausgewogene Entwicklung des gesamten grenzübergreifenden Gebietes und eine Steigerung des Lebensniveaus der Bevölkerung. Eine grundsätzliche Voraussetzung für solch eine Entwicklung ist die Entwicklung von wirtschaftlichen Aktivitäten. Die Euroregion Neisse fördert nicht nur große investive Projekte, die einen Beitrag zur Entwicklung der notwendigen Infrastruktur leisten, sondern auch sämtliche Projekte, die zur Entwicklung der grenzübergreifenden Zusammenarbeit und Partnerschaft in den Bereichen der Bildung, Kultur, Kunst, Tourismus, Sport, Umwelt und weiteren Bereichen beitragen.

Der Preis der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa steht seit Anfang an unter der Schirmherrschaft des Präsidiums der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa, des Landrates Bernd Lange, des Hejtmans Petr Skokan und des Vorsitzenden Piotr Roman.

Úvod

V tomto roce proběhl první ročník mezinárodní soutěže o Cenu Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2008. Tato publikace si klade za cíl ohlédnout se za letošním ročníkem a poskytnout základní informace o této unikátní ceně. Měla by také podnítit k hojně účasti v dalších ročnících.

Cílem Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa je harmonický rozvoj celého přeshraničního území a růst životní úrovně zdejších obyvatel. Jedním z nejdůležitějších předpokladů pro takový vývoj je rozvoj hospodářských aktivit. ERN podporuje nejen velké investiční projekty, které přispívají k rozvoji potřebné infrastruktury, ale také veškeré projekty, které přispívají k rozvoji přeshraniční spolupráce a partnerství v oblasti školství, kultury, umění, cestovního ruchu a sportu, životního prostředí a dalších odvětvích.

Cena Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa je od samého počátku pod záštitou prezidia ERN, pana zemského rady Bernd Langeho, hejtmána Petra Skokana a předsedy Piotra Romana.

Wstęp

W tym roku odbyła się pierwsza edycja konkursu międzynarodowego o Nagrodę Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2008. Niniejsza publikacja ma za zadanie reminiscencje, odnoszące się do tegorocznej edycji i podanie podstawowych informacji o tej unikatowej nagrodzie. Powinna również stymulować do szerokiego uczestnictwa w kolejnych edycjach.

Celem Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa jest harmonijny rozwój całego terenu ponadgranicznego oraz wzrost stopy życiowej tutejszych mieszkańców. Jednym z najważniejszych założeń takiego rozwoju jest rozwój aktywnych działań gospodarczych. ERN wspiera nie tylko wielkie projekty inwestycyjne, przyczyniające się do rozwoju potrzebnej infrastruktury, ale również wszystkie projekty, które przyczyniają się do rozwoju współpracy ponadgranicznej i rozwoju partnerstwa w dziedzinie szkolnictwa, kultury, sztuki, ruchu turystycznego i sportu, środowiska naturalnego i w dalszych dziedzinach.

Nagroda Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa jest od samego początku realizowana pod egidą prezydium ERN, pana landrata, Bernd Lange, hetmana Petra Skokana i prezydenta, Piotra Romana.

DER PREIS DER EUROREGION NEISSE - NISA - NYSA

Nach einer mehrjährigen Erfahrung mit dem Wettbewerb um den Innovationspreis, der insbesondere für die Unternehmer bestimmt ist, entschied bereits zu Beginn des Jahres 2008 der Rat der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa über eine Erweiterung der Ehrung der besten euroregionalen Partnerschaften um weitere Bereiche, wie etwa Kultur, Sport, Tourismus und weitere.

Am 10. Juli 2008 wurde der 1. internationale Wettbewerb um den "Preis der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa" durch das Präsidium der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa offiziell verkündet.

KATEGORIEN

Zur Teilnahme wurden Gemeinden, Städte, Schulen und weitere Akteure der grenzübergreifenden Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa in folgenden 5 Kategorien aufgefordert:

- **Kommunale Partnerschaft**
- **Gesundheit und Sicherheit**
- **Bildung**
- **Tourismus und Sport**
- **Kultur**

In den einzelnen Kategorien wurde eine beispielhafte grenzübergreifende Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Euroregion gewürdigt. Das Ziel ist es, mittels dieser Würdigung eine öffentliche Anerkennung von Einrichtungen sowie Einzelpersonen für ausgezeichnete Leistungen im Bereich der grenzübergreifenden Zusammenarbeit in dem deutsch-tschechisch-polnischen grenznahen Raum zum Ausdruck zu bringen. Förderung und Hervorhebung der grenzübergreifenden Partnerschaften zwischen deutschen, tschechischen und polnischen Partnern und Anregung von neuen, sichtbaren partnerschaftlichen Beziehungen.

An dem Wettbewerb um den Preis der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa konnten juristische Personen des öffentlichen und privaten Rechts sowie Einzelpersonen teilnehmen, die ihren Sitz oder dauerhaften Wohnsitz in der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa haben. Dies gilt ebenfalls für die Partner. Die Partnerschaft musste grenzübergreifend sein.

AUSWERTUNG DES WETTBEWERBES

Zum 30.09.2008 (Stichtag für den Annahme der Bewerbungen) wurden in den Geschäftsstellen der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa insgesamt 49 Bewerbungen eingereicht. In der Kategorie Kommunale Partnerschaft wurden insgesamt 8 Bewerbungen, Sicherheit und Gesundheit 4, Bildung 18, Tourismus und Sport 10 und Kultur 9 Bewerbungen abgegeben.

Die Bewerbungen wurden durch eine Jury beurteilt, deren Mitglieder deutsche, tschechische und polnische Experten von Hochschulen, Wirtschaftskammern, Gemeinden, Beratungsbüros und der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa waren. Jede Seite hatte in der Gesamtbewertung eine gleichwertige Stellung. Alle Partnerschaften hatten gleiche Chancen, da das wichtigste Kriterium die Qualität und Intensität der Zusammenarbeit war. Jede Kategorie wurde durch drei Mitglieder ausgewertet - 1 CZ, 1 DE, 1 PL. Die Bewertung wurde in zwei Runden durchgeführt, während der zweiten Runde war fast in jeder Kategorie der Sieger eigentlich klar. Im Fall einer gleichen Platzierung entschied die gesamte Jury durch Abstimmung.

FEIERLICHE ÜBERGABE

Die fast ein halbes Jahr dauernde Vorbereitung des gesamten 1. Jahrganges des Preises der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa gipfelte in einer feierlichen Preisverleihung im Rahmen eines Festaktes, am 16. Oktober 2008 in dem Museum in Böhmisches Leipa (Česká Lípa). An der ersten Preisverleihung in Bibers Musiksaal des Museums nahmen an die 100 Gäste aus Deutschland, Polen und der Tschechischen Republik teil. Den Titel "Beste grenzübergreifende Zusammenarbeit" haben sie aus den Händen des Hejtmán Petr Skokan und der Präsidenten des deutschen und polnischen Teiles der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa übernommen. Die Sieger der einzelnen Kategorien erhielten einen gläsernen Tropfen und eine Urkunde. Die Preisverleihung wurde durch einen professionellen Moderator und durch Musikauftritte von Lehrern der Kunstschule in Böhmisches Leipa begleitet.

Als ein Symbol des Preises für 2008 wurde durch die tschechischen Glaskünstler ein gläserner Tropfen hergestellt, der im Inneren durch Blau und Grün, die Farben der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa, gefärbt wurde. Der Tropfen symbolisiert nicht nur einen "Tropfen Glück", sondern auch Wasser, den Fluss Neiße, der alle drei Länder in der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa verbindet.

CENA EUROREGIONU NEISSE-NISA-NYSA

Po několikaleté zkušenosti a ohlasu s pořádáním CENY INOVACE, určené zejména podnikatelům rozhodla Rada Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (ERN) již počátkem roku 2008 o rozšíření oceňování nejlepších euroregionálních partnerství i v dalších oblastech, jako je kultura, sport, cestovní ruch a další.

Dne 10. července 2008 oficiálně Presidium ERN vyhlásilo zahájení 1. mezinárodní soutěže "Cena Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2008".

KATEGORIE

K účasti v soutěži byly vyzvány obce, města, školy a jiní aktéři přeshraniční spolupráce uskutečňované na území ERN a to v následujících 5 ti kategoriích:

- **Komunální Partnerství**
- **Bezpečnost a zdraví**
- **Vzdělání**
- **Cestovní ruch a sport**
- **Kultura**

V jednotlivých kategoriích byly vyznamenány příkladné přeshraniční spolupráce na území Euroregionu. Cílem je prostřednictvím tohoto ocenění vyjádřit veřejné uznání institucím i jednotlivcům za vynikající výsledky dosažené v oblasti přeshraniční spolupráce v příhraničí Německa, Polska a České republiky. Podpora a zviditelnění partnerství přesahujících hranice mezi německými, českými a polskými partnery a iniciativ nových hmatatelných partnerských vztahů.

O cenu ERN se mohly ucházet právnické osoby podle veřejného a soukromého práva a jednotlivci, kteří mají sídlo nebo trvalé bydliště v ERN. Toto platí rovněž pro partnery. Partnerství musela být přeshraniční.

VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE

Ke dni 30. 9. 2008 (uzávěrka přijímání nominací) se v jednotlivých kancelářích ERN sešlo dohromady 49 přihlášek. V kategorii komunální partnerství bylo celkem přijato 8 přihlášek, v bezpečnosti a zdraví se o umístění ucházela 4 partnerství, ve vzdělání byla nejhojnější účast s 18 přihláškami, kategorie cestovní ruch a sport byla zastoupena 10 přihláškami a kategorie kultura byla zastoupena 9 přihláškami.

Přihlášky uchazečů posuzovala komise složená z německých, polských a českých expertů z vysokých škol, hospodářských komor, obcí, poradenských organizací a z Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Každá strana měla v celkovém hodnocení rovnocenné postavení. Všechna partnerství měla stejnou šanci, jelikož nejdůležitějším hodnotícím kritériem byla kvalita a intenzita spolupráce. Každá kategorie měla 3 hodnotitele - 1 CZ, 1 DE, 1 PL. Hodnocení bylo dvoukolové, ve druhém kole už byl téměř v každé kategorii jasný vítěz. Při shodném umístění rozhodovala celá porota hlasováním.

SLAVNOSTNÍ PŘEDÁNÍ

Takřka půlroční příprava celého 1. ročníku Ceny ERN vyvrcholila předáváním ocenění při slavnostním večeru 16. října 2008 ve Vlastivědném muzeu v České Lípě. Na prvním udílení cen v Biberově hudební síni se sešlo na 100 hostů z Německa, Polska a České republiky. Titul nejlepší přeshraniční spolupráce přebírali ocenění z rukou hejtmána Petra Skokana a prezidentů německého a polského Euroregionu. Vítězové jednotlivých kategorií obdrželi skleněnou kapku a diplom. Předávání cen bylo moderováno profesionálním moderátorem a celý večer oživilo svými hudebními vystoupeními učitelé ZUŠ v České Lípě.

Jako symbol Ceny pro rok 2008 byla českými umělci skláři vyrobena skleněná kapka kolorovaná uvnitř modrou a zelenou, barvami Euroregionu Nisa. Kapka symbolizuje nejen kapku štěstí, ale také vody, řeku Nisu, která všechny tři země v Euroregionu Nisa spojuje.

NAGRODA EUROREGIONU NEISSE - NISA - NYSA

Po wieloletnich doświadczeniach i reakcjach na organizowanie NAGRODY INNOWACJI, przeznaczonej szczególnie dla przedsiębiorców zdecydowała Rada Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (ERN) już na początku 2008 roku o rozszerzeniu oceniania najlepszych partnerstw euroregionalnych również na dalsze dziedziny, takie jak kultura, sport, ruch turystyczny i dalsze.

W dniu 10 lipca 2008 Prezydium ERN oficjalnie ogłosiło rozpoczęcie 1 konkursu międzynarodowego "Nagroda Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2008".

KATEGORIE

Do udziału w konkursie zostały zaproszone gminy, miasta, szkoły i inni uczestnicy współpracy ponadgranicznej, realizowanej na terenie ERN i to w następujących 5-ciu kategoriach:

- **Partnerstwo komunalne**
- **Bezpieczeństwo i zdrowie**
- **Wykształcenie**
- **Ruch turystyczny i sport**
- **Kultura**

W poszczególnych kategoriach zostały nagrodzone wzorowe ponadgraniczne współprace na terenie Euroregionu. Celem jest - za pośrednictwem takiej nagrody - wyrażenie publicznego uznania instytucjom i osobom za wspaniałe wyniki, uzyskane w dziedzinie współpracy ponadgranicznej na pograniczu Niemiec, Polski i Czeskiej republiki. Wsparcie i unaocznienie partnerstwa przekraczającego granice między niemieckimi, czeskimi i polskimi partnerami oraz inicjatyw nowych, widzialnych stosunków partnerskich.

O nagrodę ERN mogą usiłować osoby prawne, działające na podstawie prawa publicznego i prywatnego oraz poszczególne osoby, które mają siedzibę lub

stałe miejsce zamieszkania w ERN. Odnosi się to również do partnerów. Partnerstwa muszą być ponadgraniczne.

OCENA KONKURSU

Na dzień 30. 9. 2008 (zakończenie przyjmowania nominacji) do poszczególnych biur ERN napłynęło ogółem 49 zgłoszeń. W kategorii partnerstwa komunalnego zostało przyjętych 8 zgłoszeń, w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia o laury starały się 4 partnerstwa, w dziedzinie kształcenia był najbogatszy udział z 18 zgłoszeniami, kategoria ruch turystyczny i sport była reprezentowana przez 10 zgłoszeń a kategoria kultura była reprezentowana przez 9 zgłoszeń.

Zgłoszenia kandydatów oceniała komisja, składająca się z niemieckich, polskich i czeskich ekspertów z uczelni wyższych, izb gospodarczych, gmin, organizacji doradczych i z Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Każda strona przy ogólnym ocenianiu posiadała równą pozycję. Wszystkie partnerstwa miały identyczną szansę, ponieważ najważniejszym kryterium oceny była jakość i intensywność współpracy. Każda kategoria miała 3 oceniających - 1 CZ, 1 DE, 1 PL. Ocena była dwu-etapowa, w drugim etapie był już prawie w każdej kategorii jasny zwycięzca. Przy identycznej ocenie całe jury decydowało przez głosowanie.

UROCZyste PRZEKAZANIE

Prawie półroczne przygotowywanie całej 1 edycji Nagrody ERN kulminowało przekazaniem nagród podczas uroczystego wieczora 16 października 2008 w Muzeum Krajoznawczym w miejscowości Česká Lípa. Przy pierwszym przekazywaniu nagród w Sali Koncertowej Bibera zgromadziło się prawie 100 gości z Niemiec, Polski i Czeskiej Republiki. Tytuł „Najlepsza Współpraca Ponadgraniczna” otrzymali uczestnicy z rąk hetmana, Petra Skokana i prezydentów niemieckiego i polskiego Euroregionu. Zwycięzcy w poszczególnych kategoriach otrzymali szklaną kroplę oraz dyplom.

Przekazywanie nagród było moderowane przez profesjonalnego moderatora i cały wieczór ożywiali swoimi występami muzycznymi nauczyciele ze szkoły ZUŠ w miejscowości Česká Lípa.

Jako symbol Nagrody za 2008 rok została przez czeskich szklarzy-artystów sporządzona szklana kropla kolorowana wewnątrz kolorami niebieskim i zielonym, kolorami Euroregionu Nisa. Kropla symbolizuje nie tylko kroplę szczęścia, ale też wodę, rzekę Nysę, która łączy wszystkie trzy kraje w Euroregionie Nysa.

NOMINIERUNG IN DEN KATEGORIEN - NOMINACE V KATEGORIÍCH - NOMINACJA W KATEGORIÍCH

KOMMUNALE PARTNERSCHAFTEN / KOMUNÁLNI PARTNERSTVÍ / PARTNERSTWO KOMUNALNE

- Eurocentrum Jablonec nad Nisou, Starostwo powiatowe w Jeleniej Górze
- Česká Lípa, Bolesławiec
- Raspenava, Gryfów Śląski
- Hrádek nad Nisou, Zittau Bogatynia
- Město Osečná, Gemeinde Markersdorf, Gminy Krotoszyce
- Gemeinde Krauschwitz, Gmina Przewóz
- Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, Město Chrástava
- Gmina Podgórzyn, Desná, Špindlerův Mlýn

SICHERHEIT UND GESUNDHEIT / BEZPEČNOST A ZDRAVÍ / BEZPIECENSTWO I ZDROWIE

- Město Jilemnice, Miasto Świeradów Zdrój
- Stadtverwaltung Zittau - Freiwillige Feuerwehr, Sbor dobrovolných hasičů, Hrádek nad Nisou
- Urząd Miejski w Zawidowie, Obecní Úřad Habartice, Stadtverwaltung Bernstadt auf dem Eigen
- Gmina Podgórzyn, Špindlerův Mlýn

BILDUNG / VZDĚLÁNÍ / EDUKACJA

- Základní škola Pastelka, o.p.s. Rumburk, Die Schkola Oberland Freie Grundschule Ebersbach
- Základní škola Lidická, Hrádek nad Nisou, PEZ Freier Schultraegerverein e.V.
- Základní škola Lidická, Hrádek nad Nisou, Publiczna Szkoła podstawowa nr.3, Bogatynia
- Biskupské gymnázium, Varnsdorf, Sorbisches Gymnasium in Bautzen, Eurohof Dreiländereck Hainewalde
- Mateřská škola, Hrádek nad Nisou, Publiczna Szkoła Podstawowej, Opolno Zdrój
- Mateřská škola Klíček, Nový Bor, AWO Kinderhaus Lauschezwerge

- Povyk, občanské sdružení, Szkoła Podstawowa, Jawor, Gymnazium Nr.1, Jawor
- Technická univerzita v Liberci, Akademické koordináční středisko v ERN, Hochschule Zittau/Görlitz, Internationales Hochschulinstitut Zittau, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze, Polytechnika Wroclawska - Filia w Jeleniej Górze
- Soukromá podnikatelská střední škola Česká Lípa, v. o. s., Donner + Partner GmbH Sachsen
- Weiterbildungsakademie für Führungskräfte der Wirtschaft Crostau, Urząd Miast a Świeradow Zdrój
- Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal / PONTES, Agentur, Domovina - Bund Lausitzer Sorben e.V., Liberecký Kraj, Sächsisches Bildungsinstitut
- DKSB - AG "Grenzenlos", Život - Dolní Podluží
- Frauen auf dem Weg nach Europa, Görlitz, "Sever" Liberec, "Kobiet" Zgorzelec
- Landfrauenkreisverein Löbau - Zittau e.V., Centrum für Kultur, Sport und Freizeit der Gemeinde Swierzawa und Verein "Frauenzentrum" Swierzawa
- Sächsisch - Niederschlesisches Schulnetzwerk, Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal Pontes - Agentur
- Szkoła Podstawowa Im. Jana Brzechwy w Dłuzynie Dolnej, Grundschule Rothenburg
- Szkoła Podstawowa Nr. 1 w Pieńsku im. pOlskich Żołnierzy Września 1939 roku, Grundschule Zodel Neisseaue

TOURISMUS UND SPORT / CESTOVNÍ RUCH A SPORT / TURYSTYKA I SPORT

- Město Turnov, Stadt Niesky, Sdružení Český ráj, Městská knihovna Antonína Marka Turnov, Kreismusikschule des Niederschlesischen Oberlausitzkreises, Niesky
- Město Turnov, Miasto Jawor, Sdružení Český Ráj
- Svazek obcí Mikroregion Tanvaldsko, Stowarzys-

zenie Cyklistów Szklarska Poreba

- Oberlausitzer Holzgestaltung - Verein zur Unterstützung junger Arbeitsloser e.V., Gemeinde Sohland an der Spree, Stadtverwaltung Šluknov
- Steinhäuser e.V., Sekcja Turystyki Rowerowej "Profi", Město Jablonec nad Nisou
- Demokratischer Frauenbund / Landesverband Sachsen e.V., Klub Puszystych w Bogatyni
- Oberlausitzer Werkstätten / WfbM Löbau, Universum - Liberec
- Förderverein Kulturstadt Görlitz, Zgorzelec e.V., KKS Turów Zgorzelec
- Gmina Pieńsk, Gemeinde Neisseaue
- Starostwo Powiatowe, Jelenia Góra, Eurocentrum Jablonec nad Nisou

KULTUR / KULTURA / KULTURA

- Spolek přátel hudebního festivalu Dvořákův Turnov a Sychrov, a. s., Kreismusikschule des Niederschlesischen Oberlausitzkreises, Niesky
- Základní umělecká škola Liberec, Musikschule der Stadt Hoyerswerda
- Muzeum Českého ráje v Turnově, Muzeum Regionalne, Jawor
- Euroregionales Kulturzentrum St. Johannis Zittau, Základní umělecká škola, Liberec
- Demokratischer Frauenbund / Landesverband Sachsen e.V., klub Puszystych w Bogatyni
- Landfrauenkreisverein Löbau - Zittau e.V., "Sever" Liberec, Gmina Bogatynia
- Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej "Książnica Karkonoska", Krajská vědecká knihovna v Liberci
- Gmina Gozdznica, Gemeindeverwaltung - Hähnichen
- Miejsko - Gminy Ośrodek Kultury, Gmina Instytucja Kultury, Gemeinde Neisseaue

SIEGER DES JAHRES 2008

In der Kategorie "**kommunale Partnerschaft**" siegte die Zusammenarbeit im Rahmen des Städteverbundes Kleines Dreieck Bogatynia - Hrádek nad Nisou - Zittau. Die Stadt Grottau (Hrádek nad Nisou) freute sich ebenfalls über den ersten Platz in der Kategorie "**Sicherheit und Gesundheit**", wo sie sich gemeinsam mit der Stadt Zittau in die grenzübergreifende Zusammenarbeit der freiwilligen Feuerwehr eingebunden hat. Als das beste **Bildungsprojekt** wurde durch die Fachjury die Partnerschaft "Spielend lernen - Grenzen überwinden" ausgewertet, eine Zusammenarbeit zwischen St. Marienthal, dem Liberecký kraj, dem Verein Domovina und dem Sächsischen Bildungsinstitut. Den Preis im Bereich des **Tourismus** erhielten die touristischen Messen TOURTEC, die in der Zusammenarbeit des Eurozentrums in Gablonz (Jablonec nad Nisou) und des Amtes des Starosten des Kreises Hirschberg (Jelenia Góra) entstanden. An dem siegreichen **Kulturprojekt** EUROPERA beteiligen sich die Kunstschule in Reichenberg (Liberec) und das Euroregionale Kulturzentrum St. Johannis Zittau. Die Jury hat den Vereinen Oberlausitzer Werkstätten/WfbM aus Löbau, Mezinárodní centrum Universum, o.p.s. aus Reichenberg und Warsztaty Terapii Zajęciowej aus Lauban (Luban) einen **Sonderpreis** für die soziale Zusammenarbeit in der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa verliehen.

VÍTĚZOVÉ ROKU 2008

V kategorii "**komunální partnerství**" zvítězila spolupráce v rámci Svazku měst Malý trojúhelník Bogatynia - Hrádek nad Nisou - Zittau. Hrádek nad Nisou se radoval z prvního místa i v kategorii "**bezpečnost a zdraví**", kde se zapojil do přeshraniční spolupráce dobrovolných hasičů, společně s dobrovolnými hasiči z Žitavy. Jako nejlepší **vzdělávací projekt** vyhodnotila odborná komise partnerství "Škola hrou - překonávání hranic", St. Marienthal, Libereckým krajem, spolkem Domovina a Saským vzdělávacím institutem. Skleněnou trofej v oblasti **cestovního ruchu** obdržely turistické veletrhy TOURTEC, které vznikly za spolupráce Eurocentra v Jablonci nad Nisou a Úřadu okresního starosty v Jelení Hoře. Do vítězného **kulturního projektu** EUROPERA se zapojila Základní umělecká škola Liberec a Euroregionales Kulturzentrum St. Johannis Zittau. Porota také udělila **zvláštní cenu** za sociální spolupráci v Euroregionu Nisa spolkům Oberlausitzer Werkstätten /WfbM Löbau, Mezinárodní centrum Universum, o.p.s. Liberec a Warsztaty Terapii Zajęciowej Luban.

ZWYCIĘZCY 2008 ROKU

W kategorii "**partnerstwo komunalne**" zwyciężyła współpraca w ramach Związku Miast Mały Trójkąt Bogatynia - Hrádek nad Nisou - Zittau. Hrádek nad Nisou cieszył się też z pierwszego miejsca w kategorii "**bezpieczeństwo i zdrowie**", gdzie do współpracy ponadgranicznej strażaków ochotniczych przyłączyli się również strażacy-ochotnicy z Żytawy. Jako najlepszy **projekt edukacyjny** komisja fachowa oceniła partnerstwo "Szkoła grą - pokonywanie granic" St. Marienthalu, Libereckiego regionu, stowarzyszenia Dom Ojczyści i Saksońskiego Instytutu Kształcenia. Szklane trofeum w dziedzinie **ruchu turystycznego** otrzymały Targi Turystyczne TOURTEC, które powstały przy współpracy Eurocentrum w Jabłońcu nad Nysą i Urzędu Starosty Powiatowego w Jeleniej Górze. Do zwycięskiego **projektu kulturalnego** EUROPERA włączyły się Podstawowa Szkoła Artystyczna Liberec i Euroregionales Kulturzentrum St. Johannis Zittau. Jury również przyznało **specjalną nagrodę** za współpracę socjalną w Euroregionie Nysa zrzeszeniom: Oberlausitzer Werkstätten/WfbM Löbau, Centrum Międzynarodowe, o.p.s. Liberec i Warsztaty Terapii Zajęciowej Luban.

KOMMUNALE PARTNERSCHAFTEN - KOMUNÁLNÍ PARTNERSTVÍ - PARTNERSTWO KOMUNALNE

ZUSAMMENARBEIT DER STÄDTE IM RAHMEN DES STÄDTEVERBUNDES KLEINES DREIECK BOGATYNIA - HRADEK NAD NISOU - ZITTAU

Projektleitung:

- Hrádek nad Nisou

Projektpartner:

- Zittau
- Bogatynia

Die Zusammenarbeit der Städte erfolgt im Rahmen der einzelnen Projektgruppen des Städteverbundes. Die einzelnen Projektgruppen treffen sich etwa 10-mal im Jahr und arbeiten an den gemeinsam festgelegten Aufgaben, die durch den Gemeinsamen Rat des Städteverbundes Kleines Dreieck Bogatynia-Hradek nad Nisou-Zittau bestätigt werden. Neben den Projektgruppen veranstaltet der Städteverbund auch große Volksfeste in der Region des Dreiländerecks (Fest am Dreiländereck, Auf dem gemeinsamen Weg, Europäische Kirmes) und plant und führt gemeinsame Projekte durch.

- Beratungen der Projektgruppen
- Große Volksfeste
- Durchführung von gemeinsamen Projekten
- Gemeinsame Projektplanung für das Ziel 3 - Programm - große sowie kleine Projekte im Rahmen des tschechisch-polnischen und des sächsisch-tschechischen Programms
- Zusammenarbeit von Vereinen und Verbänden
- Zusammenarbeit schulischer Einrichtungen
- Unterstützung der Tätigkeit des internationalen Kinder- und Jugendparlamentes
- Behindertenarbeit - Erfahrungsaustausch, Festival
- Erfahrungsaustausch im Bereich der Kommunalpolitik
- Aufarbeitung problematischer historischer Themen der Region - siehe Europäische Kirmes

- Veranstaltung gemeinsamer Konferenzen zu aktuellen Themen: 2007 - Chancengleichheit auf dem Arbeitsmarkt, 2008 - Bildung Ausbildungsfach Mechatronik
- Erfahrungsaustausch im Bereich erneuerbarer Energien - Projekt RegioSustain I + II
- Zusammenarbeit mit Studenten bei der Erarbeitung einer Studie über internationale Zusammenarbeit

Sämtliche Aktivitäten werden durch alle drei Partner gemäß der vorher abgestimmten Bedingungen und Arbeitsteilung vorbereitet.

Begegnungen, Beratungen und Veranstaltungen finden in allen drei Ländern gemäß eines vorher festgelegten Schlüssels statt. Bei der Vergabe von kleinen Aufträgen werden Anbieter aus allen drei Ländern angefragt, es wird eine gemeinsame Entwicklung der Region angestrebt. Es wird das Prinzip der Chancengleichheit eingehalten. Aufteilung der Leitung der Projektgruppen, Aufteilung der Arbeitssprache während den Beratungen, rotierende Präsidentschaft des Städteverbundes, Absprache und Abstimmung bei strittigen Punkten, ein die gegenseitigen Beziehungen regelndes Dokument.

SPOLUPRÁCE MĚST V RÁMCI SVAZKU MĚST MALÝ TROJÚHELNÍK BOGATYNIA - HRADEK NAD NISOU - ZITTAU

Vedoucí projektu:

- Hrádek nad Nisou

Partneři projektu:

- Zittau
- Bogatynia

Spolupráce měst probíhá v rámci projektových skupin Svazku měst. Jednotlivé projektové skupiny se scházejí zhruba 10x do roka a pracují na společně stanovených úkolech schválených Společnou radou Svazku měst MT. Mimo samotných projektových skupin organizuje Svazek měst velké lidové slavnosti v regionu Trojzemí (Slavnosti Trojzemí, Společnou cestou, Evropská pouť) a připravuje a realizuje společné projekty.

Aktivita:

- jednání projektových skupin
- velké lidové slavnosti
- realizace společných projektů
- společná příprava projektů do OP Cíl 3 - malé i velké projekty v rámci programů ČR - PL i ČR - Sasko
- spolupráce spolků a sdružení
- spolupráce školských zařízení
- podpora činnosti Mezinárodního parlamentu dětí a mládeže
- práce s lidmi s handicapem - výměna zkušeností, festival tvorby
- výměna zkušeností a práce v komunální politice
- zpracování problematičtých historických témat regionu - viz. Evropská pouť
- pořádání společných konferencí k aktuálním tématům: 2007 - Rovné šance na trhu práce, 2008 - Vzdělávání v mechatronice
- výměna zkušeností v oblasti obnovitelných energií

- spolupráce se studenty při zpracování studií o mezinárodní spolupráci
- a další.....

Veškeré aktivity jsou připravovány všemi třemi partnery dle společně dohodnutých podmínek a dělby práce. Setkání, jednání a akce se uskutečňují ve všech třech zemích podle předem stanoveného klíče. Při výběru drobných zakázek jsou poptáváni dodavatelé ze všech tří zemí, je dbáno na společný rozvoj regionu. Je zachován princip rovných šancí - rozdělení vedení skupin, rozdělení úřední řeči jednání, střídání presidentství ve Svazku měst, dohoda a hlasování při sporných bodech, dokument upravující vzájemné vztahy.

WSPÓŁPRACA MIAST W RAMACH ZWIĄZKU MIAST "MAŁY TRÓJKĄT" BOGATYNIA - HRÁDEK NAD NISOU - ZITTAU

Zarządzanie projektem:

- Hrádek nad Nisou

Partnerzy projektu:

- Zittau
- Bogatynia

Współpraca miast przebiega w ramach grup projektowych Związku Miast. Poszczególne grupy projektowe spotykają się mniej więcej 10x w roku i pracują nad

wyznaczonymi wspólnie zadaniami zatwierdzonymi przez Wspólną Radę Związku Miast MT. Poza samymi grupami projektowymi Związek Miast organizuje wielkie uroczystości ludowe w regionie Trójstyku (Uroczystości Trójstyku, Wspólną drogą, Europejska wędrówka) oraz przygotowuje i realizuje wspólne projekty.

- obrady grup projektowych
- wielkie uroczystości ludowe
- realizacja wspólnych projektów
- wspólne przygotowanie projektów do Programu Operacyjnego Cel 3 - małe i duże projekty w ramach programu RCz-PL i RCz-Saksonia
- współpraca związków i stowarzyszeń
- współpraca placówek szkolnych
- wsparcie działań Międzynarodowego Parlamentu Dzieci i Młodzieży
- praca z osobami niepełnosprawnymi - wymiana doświadczeń, festiwal twórczości
- wymiana doświadczeń z pracy w polityce samorządowej
- opracowanie problematycznych tematów historycznych regionu - zob. Europejska wędrówka
- organizowanie wspólnych konferencji na aktualne tematy 2007 - Równe szanse na rynku pracy, 2008 - Edukacja w dziedzinie mechatroniki
- wymiana doświadczeń w dziedzinie energii odnawialnych - Projekt RegioSustain I i II
- współpraca ze studentami przy opracowywaniu studiów poświęconych współpracy międzynarodowej

Wszelkie działania są przygotowywane przez wszystkich trzech partnerów zgodnie z uzgodnionymi wspólnie warunkami i podziałem pracy. Spotkania, obrady i działania są realizowane we wszystkich trzech krajach według z góry ustalonego klucza. Przy wyborze drobnych zamówień oferty składają dostawcy ze wszystkich trzech krajów, dba się o wspólny rozwój regionu. Zachowana jest zasada równych szans - podział kierownictwa grup, podział na języki urzędowe obrad, wymiana prezydencji w Związku Miast, porozumienie i głosowanie nad punktami spornymi, dokument regulujący wzajemne stosunki.

SICHERHEIT UND GESUNDHEIT - BEZPEČNOST A ZDRAVÍ - BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE

GRENZÜBERSCHREITENDE ZUSAMMENARBEIT DER FREIWILLIGEN FEUERWEHREN VON ZITTAU UND HRADEK N. N.

Projektleitung:

- Stadtverwaltung Zittau (Freiwillige Feuerwehr)

Projektpartner:

- Sbor dobrovolných hasičů, Hrádek nad Nisou

Die Zusammenarbeit der Feuerwehren von Zittau und Hrádek n.N. begann bereits im

Jahr 1990 und fand ihren ersten Höhepunkt am 16.11.1991 bei der feierlichen Unterzeichnung des Vertrages über die Zusammenarbeit beider Feuerwehren im Interesse einer schnellen gegenseitigen Hilfe bei Bränden, Katastrophen, Havarien und tech-

nischen Hilfeleistungen durch die Bürgermeister. Darauf aufbauend wurde am 13.04.06 ein Kooperationsvertrag über die Verbesserung der grenzüberschreitenden Waldbrandbekämpfung im Zittauer Gebirge und am 08.09.08 ein Kooperationsvertrag über die Optimierung der internationalen Zusammenarbeit der Feuerwehren der Stadt Hrádek n. N. und Zittau abgeschlossen.

Entwicklung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit zur gegenseitigen Unterstützung in Notfällen und Gefahrensituationen. Durchführung von gemeinsamen Ausbildungen, Übungen aber auch Pflege der kameradschaftlichen Beziehungen untereinander. Darstellung des breiten Aufgabenspektrums der Feuerwehren in der Öffentlichkeit. Entwicklung von gegenseitigen Kontakten der Feuerwehrangehörigen einschließlich der Jugendfeuerwehren untereinander.

Seit Beginn der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit haben die Feuerwehren Hrádek n.N. und Zittau 18 gemeinsame Einsätze zur Bekämpfung von Großbränden, Unwetterschäden, Ölhavarien und technische Hilfeleistungen realisiert. 35 gemeinsame Übungen wurden durchgeführt, gegenseitige Teilnahme an Tagen der offenen Tür oder zu Jubiläumsveranstaltungen, gegenseitige Ausstellungen und Vorführungen der vorhandenen Einsatztechnik für die Öffentlichkeit, gemeinsame Aus- und Fortbildungsmaßnahmen, wie z. B. die Absolvierung der Atemschutzübungsanlage des feuerwehrtechnischen Zentrums für die Atemschutzgeräteträger der Feuerwehren Hrádek n. N. und Zittau gemeinsame Organisation und Durchführung von Zeltlagern der Jugendfeuerwehren.

PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE DOBROVOLNÝCH HASIČŮ HRÁDKU NAD NISOU A ŽITAVY

Vedoucí projektu:

- Stadtverwaltung Zittau (Freiwillige Feuerwehr)

Partner projektu:

- Sbor dobrovolných hasičů, Hrádek nad Nisou

Spolupráce dobrovolných hasičů Hrádku nad Nisou a Žitavy započala již v roce 1990 a dospěla ke svému prvnímu vrcholu dne 16. 11. 1991 slavnostním podpisem Smlouvy o spolupráci obou hasičských sborů v zájmu rychlé vzájemné pomoci v případě požárů, katastrof, havárií nebo technické pomoci. Následně byly dne 13. 4. 2006 uzavřena Smlouva o vzájemné spolupráci při zlepšování přeshraničního boje proti lesním požárům v Žitavských horách a 8. 9. 2008 Smlouva o vzájemné spolupráci při optimalizaci mezinárodní spolupráce hasičů měst Hrádek nad Nisou a Žitava.

Cílem tohoto partnerství je rozvoj přeshraniční spolupráce pro vzájemnou podporu v nouzových případech a rizikových situacích. Realizace společného vzdělávání, cvičení a udržování vzájemných přátelských vztahů. Prezentace širokého spektra úkolů hasičů na veřejnosti. Rozvoj vzájemných kontaktů příslušníků hasičských sborů včetně dorostu.

Od počátku přeshraniční spolupráce realizovali hasiči z Hrádku nad Nisou a ze Žitavy 18 společných zásahů při velkých požárech, škodách, způsobených povětrnostní situací, olejových haváriích nebo v rámci poskytnutí technické pomoci. Bylo realizováno 35 společných cvičení. Společná účast na Dnu otevřených dveří a u příležitosti jubilejních akcí. Vzájemné vystavení a předvedení zásahové techniky na veřejnosti. Společné kvalifikační akce, například absolvování polygonu v hasičském technickém centru hasiči z Hrádku nad Nisou a Žitavy. Společná organizace a realizace stanových táborů pro hasičský dorost.

TRANSGRANICZNA WSPÓŁPRACA OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ Z ZITTAU I HRADKA N. N.

Zarządzanie projektem:

- Stadtverwaltung Zittau (Freiwillige Feuerwehr)

Partner projektu:

- Sbor dobrovolných hasičů, Hrádek nad Nisou

Współpraca straży pożarnych z Zittau i Hradka n. N. rozpoczęła się już w roku 1990, jej pierwszym punktem kulminacyjnym było uroczyste podpisanie przez burmistrzów umowy o współpracy obu straży pożarnych w dniu 16.11.1991 r. w celu niesienia szybkiej pomocy w razie pożaru, katastrofy, awarii i wsparcia technicznego. W oparciu o tę umowę dn. 13.04.2006 r. podpisana została umowa kooperacyjna o polepszeniu transgranicznego zwalczania wielkoobszarowych pożarów lasów w górach Zittauer Gebirge oraz dn. 08.09.2008 r. umowa kooperacyjna o optymalizacji współpracy międzynarodowej straży pożarnych miasta Hradek n. N. i Zittau.

Rozwój współpracy transgranicznej w celu wzajemnego wsparcia w przypadkach awaryjnych i sytuacjach zagrożenia. Przeprowadzanie wspólnych szkoleń, ćwiczeń, ale też polepszanie wzajemnych stosunków koleżeńskich. Przedstawienie szerokiego spektrum zadań straży pożarnej ogółowi. Rozwijanie wzajemnych kontaktów członków straży pożarnej, w tym młodzieżówki.

Od momentu nawiązania transgranicznej współpracy straże pożarne Hradek n. N. i Zittau przeprowadziły wspólnie 18 akcji zwalczania dużych pożarów, usuwania szkód po burzy, awarii związanych z rozlaniem oleju oraz wsparcia technicznego. Przeprowadzono wspólnie 35 spotkań ćwiczebnych. Wspólne uczestnictwo w dniach drzwi otwartych lub w imprezach jubileuszowych. Wspólne publiczne wystawy i pokazy stosowanych przez straż pożarną rozwiązań technicznych. Wspólne kształcenie i doksztalcanie, jak np. ukończenie kursu ćwiczebnego w zakresie sprzętu ochronnego dróg oddechowych centrum technicznego straży pożarnej w Hradku n. N. i Zittau. Wspólna organizacja i przeprowadzenie obozów kempingowych młodzieżówki straży pożarnej.

BILDUNG - VZDĚLÁNÍ - EDUKACJA

PROJEKT "SPIELEND LERNEN - GRENZEN ÜBERWINDEN"

Projektleitung:

- Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal / PONTES-Agentur

Projektpartner:

- Praxisexpertenteam mit deutschen, polnischen, sorbischen und tschechischen Pädagogen aus der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa
- Sächsische Bildungsagentur Bautzen, Sächsisches Bildungsinstitut Radebeul, Schulamt des Kraj Liberec
- DOMOWINA - Bund Lausitzer Sorben e.V.

Seit über 6 Jahren engagiert sich das grenzüberschreitende Bildungsnetzwerk PONTES gemeinsam mit deutschen, polnischen, sorbischen und tschechischen Partnern für die Entwicklung der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa zu einem modernen grenzüberschreitenden Bildungsstandort.

Ausgehend von dem wachsenden Bedarf an euroregionalspezifischen Spiel- und Lernmaterialien für grenzüberschreitende Begegnungsprojekte und das Erlernen der Nachbarsprachen initiierte PONTES dazu u.a. 2005 das INTERREGIII A-Projekt "Spielend lernen - Grenzen überwinden", in dessen Rahmen ein Team von deutschen, polnischen, sorbischen und tschechischen Pädagogen das viersprachige Lernspiel "Schatzsuche - Poszukiwanie skarbów - Hledání pokladu - Pytanje poklada" über die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa und ihren Sprachen entwickelte.

Die Mitglieder des trinationalen Redaktionsteams gestalteten dabei einen spannenden gemeinsamen Arbeits- und Lernprozess, der nicht nur von einem intensiven fachlichen Austausch zu den verschiedenen Bildungssystemen sowie Lehr- und Lernmethoden für den Nachbarspracherwerb geprägt war, sondern in dem sich auch ein Arbeitsstil entwickelt hat, der von

gegenseitigem Interesse, Achtung und Freundschaft, gegenseitigem Geben und Nehmen geprägt ist. Am 5.9.2008 wurde das Ergebnis dieser Zusammenarbeit einer breiten Öffentlichkeit präsentiert.

Mit dem Lernspiel können sich Kinder und Erwachsene gleichermaßen auf spielerische Weise mit der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa mit ihrer landschaftlichen, kulturellen und touristischen Vielfalt vertraut machen und dabei auch die vier Nachbarsprachen entdecken. Pädagogen wird ein praxisorientiertes Lehr- und Lernmaterial in die Hand gegeben, mit dem sie in ihrer alltäglichen Arbeit Kinder an die Sprache des Nachbarn auf anregende Art heranführen, bei der die Freude am Lernen im Mittelpunkt steht, und mit dem sie die Kinder beim Erlernen der Nachbarsprache auf unterschiedlichen Lernständen abholen können. Zugleich weckt das Spiel Interesse an den Menschen des Nachbarlandes, an deren Kultur und Landschaft und regt zu einem Besuch des Nachbarlandes an.

Das Lernspiel wurde in einer Auflage von 1000 Stück hergestellt, die kostenlos an Einrichtungen vergeben werden, die bereits grenzüberschreitend und/oder im Bereich des Erlernens einer Nachbarsprache arbeiten.

PROJEKT "ŠKOLA HROU - PŘEKONÁVÁNÍ HRANIC"

Vedoucí projektu:

- Mezinárodní centrum setkávání St. Marienthal / Agentura PONTES

Partneři projektu:

- Zkušený tým odborníků skládající se z německých, polských, srbských a českých pedagogů Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa
- Saská agentura vzdělávání Bautzen, Saský vzdělávací institut Radebeul, Školský úřad kraje Liberec
- DOMOWINA - svaz Lužických Srbů e.V.

Již více jak 6 let usiluje přeshraniční vzdělávací síť PONTES společně s německými, polskými a srbskými

partnery o rozvoj Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa v moderní přeshraniční sídlo vzdělávání. Vycházejí z rostoucí potřeby pro daný region typických herních a učebních materiálů k uskutečňování přeshraničních projektů setkávání a k naučení se sousedních jazyků iniciovala Agentura PONTES r. 2005 mimo jiné INTERREGIIIA projekt "Hravě se učíme - překonávat hranice". V rámci tohoto projektu vyvinul tým německých, polských, srbských a českých pedagogů čtyřjazyčnou vzdělávací hru "Schatzsuche - Poszukiwanie skarbów - Hledání pokladu - Pytanje poklada" týkající se Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a příslušných jazyků. Spolupracovníci třínárodního redakčního týmu vytvořili společný napínavý pracovní a učební proces, který byl ovlivněn nejen intenzivní odbornou výměnou a různými vzdělávacími systémy i učebními a vzdělávacími metodami pro získání znalostí sousedních jazyků, nýbrž ve kterém se rozvinul pracovní styl, který je formován vzájemnými zájmy, úctou a přátelstvím, vzájemnou schopností dávat a brát. 5.9.2008 byl výsledek této spolupráce prezentován široké veřejnosti.

S touto hrou se mohou děti a dospělí stejnou měrou hravým způsobem seznámit s krajinou, kulturní a turistickou rozmanitostí Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a přitom objevovat čtyři sousední jazyky. Pedagogům bude poskytnut prakticky orientovaný vzdělávací a učební materiál, s kterým při své každodenní

práci přiblíží dětem sousední řeč povzbuzujícím způsobem, při kterém stojí v popředí radost z učení a při kterém mohou děti při výuce sousedního jazyka vyzvednout na nejrůznější učební postoje. Zároveň hra probouzí zájem o obyvatele sousedních zemí, jejich kulturu a krajinu a pobízí k návštěvě sousední země. Vzdělávací hra byla vydána v počtu 1000 kusů, které budou zdarma rozdány zařízením, které jsou již přeshraničně činní a/nebo pracují v oblasti výuky cizích jazyků.

PROJEKT "NAUKA POPRZEZ ZABAWĘ - PRZEWYCIĘŻANIE GRANIC"

Zarządzanie projektem:

- Międzynarodowe Centrum Spotkań St. Marienthal / Agencja PONTES

Partnerzy projektu:

- Zespół redakcyjny niemieckich, polskich, łuzycznych i czeskich pedagogów z Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa
- Saksońska Agencja Oświaty w Budziszynie (Sächsische Bildungsagentur Bautzen), Saksoński Instytut Kształcenia Radebeul (Sächsisches Bildungsinstitut Radebeul), Urząd Szkolnictwa Regionu Liberec
- DOMOWINA - Związek Łuzycznych Serbów, organizacja zarejestrowana

Działająca transgranicznie sieć edukacyjna PONTES od ponad 6 lat angażuje się wspólnie z niemieckimi, polskimi, łuzycznymi i czeskimi partnerami w rozwój Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa jako nowoczesnego ponadgranicznego miejsca kształcenia.

W wyniku rosnącego zapotrzebowania na specyficzne dla Euroregionu interkulturowe materiały i gry edukacyjne oraz do nauki języka sąsiada, Agencja PONTES zainicjowała w roku 2005 projekt INTERREGIIIA "Nauka przez zabawę - przewyższanie granic", w ramach którego zespół niemieckich, polskich, łuzycznych i czeskich pedagogów stworzył czterojęzyczną,

tematycznie związaną z Euroregionem Neisse-Nisa-Nysa i jego językami, grę edukacyjną "Schatzsuche - Poszukiwanie skarbów - Hledání pokladu - Pytanje poklada".

Wspólna praca członków trójnarodowego zespołu redakcyjnego nacechowana była nie tylko intensywną fachową wymianą wiedzy na temat różnych systemów oświatowych oraz metod uczenia się i nauczania języka kraju sąsiada, lecz również wzajemnym zainteresowaniem i szacunkiem oraz wzajemną wymianą doświadczeń. Publiczna prezentacja wyników partnerskiej pracy odbyła się 5 września 2008 r.

Gra edukacyjna oferuje zarówno dorosłym jak i dzieciom możliwość łatwego zaznajomienia się z Euroregionem Neisse-Nisa-Nysa, jego krajobrazowymi, kulturalnymi oraz turystycznymi osobliwościami, jednocześnie umożliwiając zapoznanie się z językiem kraju sąsiada. Do dyspozycji pedagogów pozostają praktyczne materiały do nauczania i uczenia się, pozwalające przybliżyć dzieciom języka sąsiada w sposób ekscytujący, ukierunkowany na zabawę i radość z nauki na różnych poziomach trudności. Ponadto gra zwiększa zainteresowanie mieszkańcami sąsiedniego kraju, ich kulturą i bogactwem krajobrazowym, zachęcając dzięki temu do odwiedzin.

Gra edukacyjna została wydana w nakładzie 1000 sztuk, które nieodpłatnie mogą zostać udostępnione placówkom działającym ponadgranicznie oraz/lub w zakresie nauki języka kraju sąsiada.

TOURISMUS UND SPORT - CESTOVNÍ RUCH A SPORT - TURYSTYKA I SPORT

INTERNATIONALE TOURISMUSMESSE TOURTEC IN JELENIA GÓRA

Projektleitung:

- STAROSTWO POWIATOWE, Jelenia Góra

Projektpartner:

- Eurocentrum, Jablonec nad Nisou

Breiterer Zugang zu Informationen über Erholungsmöglichkeiten im polnisch-tschechischen Grenzraum sowie Förderung touristischer Tradition der Region des Riesen- und Isergebirges. Aufnahme neuer Kontakte sowie breiteres touristisches Angebot sind zusätzliche Ziele des Projektes.

Organisation der Präsentation der touristischen Angebote sowie Förderung der Grenzregionen auf der Tourismusmesse auf dem Rathausplatz in Jelenia Góra.

2008 haben an der Messe 80 Aussteller teilgenommen. Schätzungsweise haben ca. 10 000 Personen die Messe an den 2 Tagen besucht. Die Messe wurde als eine der 10 attraktivsten Förderungsaktivitäten anerkannt.

Die Messe bekommt eine intensive Publizität in der Presse, im Radio und Fernsehen, am Ende erscheinen zahlreiche Presseinformationen und -berichte in der Branchenpresse.

Durch den Standort der Messe und der Präsentationsweise auf dem Rathausplatz wird die Gelegenheit für die Menschen geschaffen, sich mit dem touristischen Angebot bekannt zu machen. An der Messe nehmen Aussteller aus Polen, Tschechien und Deutschland sowie, indirekt (durch Präsentation von Werbemateria-

lien) andere Partner der Städte und Gemeinden des Landkreises Jelenia Góra, vorwiegend aus Dänemark und Holland, teil.

Durch die Teilnahme der Aussteller aus Tschechien und Deutschland wirkt sich die Veranstaltung grenzüberschreitend auf die Gesellschaft im Landkreis Jelenia Góra und zahlreiche Touristen, die während der Messe in unserem Gebiet weilen, aus.

Während der Messe finden Auftritte künstlerischer Gruppen und Seminare statt.

Beide Partner arbeiten jedes Jahr im Rahmen der Durchführung der Tourismusmesse Euroregion Tour in Gablonz und Tourtec in Hirschberg zusammen und haben gemeinsam auch weitere erfolgreiche gemeinsame Projekte abgewickelt. Das Anliegen ihrer Projekte ist die Entwicklung der tschechisch - polnischen Zusammenarbeit im Sinne der Teilnahme an gemeinsamen durch das Eurozentrum veranstalteten Programmen, während denen Erfahrungsaustausch und Gründung von neuen Kooperationsbeziehungen stattfinden. Durch diese Aktivitäten gelangt das Eurozentrum in das Bewusstsein der Bevölkerung der Euroregion Neisse.

MEZINÁRODNÍ TURISTICKÉ VELETRHY TOURTEC V JELENÍ HOŘE

Vedoucí projektu:

- STAROSTWO POWIATOWE, Jelenia Gora

Partner projektu:

- Eurocentrum, Jablonec nad Nisou

Rozšíření přístupu k informacím o možnostech odpočinku v polsko-českém pohraničí, a také prezentace turistických tradic oblasti Krkonoš a Jizerských hor. Navazování kontaktů a rozšiřování turistické nabídky - to jsou dodatečné cíle projektu.

Organizace prezentace nabídek a prezentace příhraničních oblastí na turistických veletrzích v Jelení Hoře, na Radničním náměstí. V roce 2008 se veletrhů zúčastnilo 80 vystavovatelů. Je odhadováno že trhy navštívilo asi 10.000 osob během 2 dnů jejich trvání. Trhy byly zařazeny mezi 10 nejatraktivnějších prezentací akcí. Trhy jsou široce propagovány v tisku, rozhlasu a televizi a po jejich ukončení se objevuje mnoho tiskových informací a zpráv v odborném tisku.

Díky umístění trhu a způsobu prezentace, tj. na Radničním náměstí byla vytvořena možnost seznámit se s turistickými nabídkami. Veletrhu se účastní vystavovatelé z Polska, Česka a Německa a nepřímo (díky prezentaci reklamních materiálů) i další partneři měst a obcí jeleníhorského okresu - především z Dánska a Holandska. Účast vystavovatelů z Česka a Německa dovoluje, aby akce silně, přeshraničně působila na společnost jeleníhorského okresu a četné turisty, kteří se zdržují během trvání trhů na našem území. V průběhu trhů se prezentují umělecké soubory a jsou organizovány semináře.

Oba partneři každoročně spolupracují při realizaci veletrhu cestovního ruchu Euroregion Tour v Jablonci nad Nisou a mají za sebou i jiné úspěšné společné projekty. Jejich projektů je rozvoj česko - polské spolupráce ve smyslu účasti na společných programech pořá-

daných Eurocentrem, při nichž dochází k výměně zkušeností a zakládání nových kooperačních vztahů. Eurocentrum se s těmito aktivitami dostává do povědomí obyvatel Euroregionu Nisa.

MIĘDZYNARODOWE TARGI TURYSTYCZNE TOURTEC W JELENIEJ GÓRZE

Zarządzanie projektem:

- STAROSTWO POWIATOWE, Jelenia Gora

Partner projektu:

- Eurocentrum, Jablonec nad Nisou

Poszerzenie dostępu do informacji o możliwościach wypoczynku na pograniczu polsko-czeskim, a także promocja tradycji turystycznych regionu Karkonoszy i Gór Izerskich. Nawiązywanie nowych kontaktów oraz rozszerzenie oferty turystycznej to dodatkowe cele projektu.

Organizacja prezentacji ofert turystycznych i promocja obszarów transgranicznych na targach turystycznych w Jeleniej Górze, na placu Ratuszowym.

W 2008 r. targach uczestniczyło 80 wystawców. Szacuje się, że ok. 10.000 osób odwiedziło targi przez 2 dni ich trwania. Targi zaliczone zostały do 10 najatrakcyjniejszych przedsięwzięć promocyjnych.

Targi są szeroko nagłośnione w prasie, radio i telewizji, a po ich zakończeniu ukazuje się wiele informacji prasowych i sprawozdań w prasie branżowej.

Dzięki lokalizacji targów oraz sposobie prezentacji tj. na placu Ratuszowym stworzono możliwość do zapoznania się z ofertami turystycznymi. W targach uczestniczą wystawcy z Polski, Czech i Niemiec oraz pośrednio (przez prezentację materiałów promocyjnych) inni partnerzy miast i gmin powiatu jeleniogórskiego - głównie z Danii i Holandii.

Udział wystawców z Czech i Niemiec pozwala na silne oddziaływanie transgraniczne imprezy na społeczeństwo powiatu jeleniogórskiego i licznych turystów przebywających w trakcie trwania targów na naszym terenie. W trakcie targów prezentują się zespoły artystyczne i organizowane są seminaria.

Oboje partnerzy corocznie współpracują przy realizacji Targów Ruchu Turystycznego Euroregion Tour w Jabłońcu nad Nisą i mają za sobą również inne, pozytywne, wspólne projekty. Celem ich projektów jest rozwój czesko-polskiej współpracy w sensie udziału we wspólnych programach, organizowanych przez Eurocentrum przy których dochodzi do wymiany doświadczeń i nawiązywania nowych stosunków kooperacyjnych. Eurocentrum dzięki wspomnianym, aktywnym działaniom trafia się do świadomości mieszkańców Euroregionu Nysa.

KULTUR - KULTURA - KULTURA

"EUROPERA - JUGENDORCHESTER / JUGENDCHOR"

Projektleitung:

- Euroregionales Kulturzentrum St. Johannis Zittau

Projektpartner:

- Základní umělecká škola, Liberec

Musikalisch besonders begabte Kinder und Jugendliche aus der Euroregion Neisse - Nisa - Nysa spielen und singen gemeinsam im Rahmen des Projektes EUROPERA, welches 1992 durch den damaligen Intendanten des Theaters in Görlitz Prof. Ludwig gegründet wurde. Seit Anfang an war es das Anliegen, jungen und talentierten Musikern die Gelegenheit zu geben, in einem Symphonieorchester unter einem professionel-

len Dirigenten zu spielen. Die Kinder konnten das Zusammenleben mit anderen Nationalitäten und Kulturen erleben. Viele junge Talente, die in dem Orchester mitgespielt haben oder mit dem Orchester als Solisten aufgetreten sind, verzeichnen heute Erfolge als professionelle Musiker. Das Orchester spielte zum Beispiel bei der Eröffnung des sächsischen Landtages in Dresden, im Haus der Geschichte in Bonn (unter Teilnahme des Bundespräsidenten R. Herzog), war zu Gast beim Festival der Studentenorchester "Eurochestries" in Frankreich in den Jahren 1995, 1996 und 2005 und in England im Jahre 1997. 1997 wurde zum Projektträger der Verein St. Johannis in Zittau. Im Rahmen des Beitritts der Tschechischen Republik und Polen zur Europäischen Union im Jahre 2004 kam es zu einer Neubelegung des Orchesters durch den Bewerber.

Seit 2004 ist Miloš Krejší, langjähriger Kapellmeister am Theater Görlitz, künstlerischer Leiter des Projektes. Unter seiner Leitung haben die Klangkörper ein sehr hohes künstlerisches Niveau erreicht. In den Konzerten 2006 - 2008 wurden mehr als 12.000 Zuhörer erreicht, die die Kinder und Jugendlichen stets stürmisch gefeiert haben, häufig mit stehenden Ovationen. Während der 15. Saison 2007 / 2008 studierte das Orchester gemeinsam mit dem Jugendchor EUROPERA Carmina Burana von Carl Orff ein. Diese Kantate wurde unter anderem in dem ausverkauften Dvořák's Saal des Prager Rudolfinum sowie in der Tipsport Arena in Reichenberg aufgeführt. Das Konzert des EUROPERA Jugendorchesters wurde im Jahre 2009 für das Programm des deutschen Bundespräsidenten Horst Köhler "365 Orte im Land der Ideen" ausgewählt.

"EUROPERA - ORCHESTR MLÁDEŽE / SBOR MLÁDEŽE"

Vedoucí projektu:

- Euroregionales Kulturzentrum St. Johannis Zittau

Partner projektu:

- Základní umělecká škola, Liberec

Hudebně zvláště nadané děti a mladí lidé z Euroregionu Nisa společně hrají a zpívají v rámci projektu EUROPERA, který byl vytvořen v roce 1992 tehdejším ředitelem divadla v německém Zhořelci prof. Ludwigem. Od počátku bylo smyslem tažení organizačního týmu dát mladým talentovaným muzikantům šanci, zahrát si v symfonickém tělese pod taktovkou profesionálního dirigenta. Dětem se dostalo zážitků a zkušeností v soužití s jinými národnostmi a kulturami. Mnoho mladých talentů, které prošly orchestrem jako jeho členové či s ním vystoupily jako sólisté, již dnes dosahují úspěchů na poli profesionálním. Orchester vystupoval například při příležitosti otevření Saského sněmu v Drážďanech, v Domě dějin v Bonnu (za účasti spolkového prezidenta R. Herzoga), byl hostem festivalu studentských orchestrů "Eurochestries" ve Francii v roce 1995, 1996 a 2005, a v Anglii v roce 1997. V roce 1997 se nositelem tohoto projektu stal Spolek pro zachování kostela Svatého Jana v Žitavě. V roce 2004 došlo v rámci přistoupení České republiky a Polska k Evropské unii k jeho opětovnému oživení prostřednictvím uchazeče. Od roku 2004 je uměleckým šéfem projektu Miloš Krejčí, dlouholetý kapelník divadla v německém Zhořelci. Pod jeho vedením dosáhl orchestr velmi vysoké umělecké úrovně. Koncerty v letech 2006 - 2008 navštívilo celkem 12000 posluchačů, účinkující byli pokaždé odměněni bouřlivými ovacemi často i ve stoje. V 15. jubilejní sezóně 2007/2008 nastudoval orchestr společně s mládežnickým pěveckým sborem EUROPERA Jugendchor Carmina Burana Carla Orffa. Tuto kantátu provedl orchestr a sbor mimo jiné ve vyprodané Dvořákově síni pražského Rudolfinu a v multifunkční Tipsport Aréně

v Liberci. Koncert EUROPERA Jugendorchestru byl v roce 2009 vybrán do programu německého spolkového prezidenta Horsta Köhlera "365 Orte im Land der Ideen".

"EUROPERA - ORKIESTRA MŁODZIEŻOWA / CHÓR MŁODZIEŻOWY"

Zarządzanie projektem:

- Euroregionales Kulturzentrum St. Johannis Zittau

Partner projektu:

- Základní umělecká škola, Liberec

Szczególnie utalentowane muzyczne dzieci i młodzie ludzie z Euroregionu Nysa wspólnie grają i śpiewają w ramach projektu EUROPERA, który zorganizował w 1992 roku ówczesny dyrektor teatru w niemieckim Zgorzelcu, prof. Ludwig. Od początku sensem wysiłków zespołu organizacyjnego było zabezpieczenie szansy zapewnienia młodym, utalentowanym muzykantom grania w zespole symfonicznym pod batutą profesjonalnego dyrygenta. Dzieci uzyskały przeżycia i doświadczenia przy współzyciu z innymi narodowościami i kulturami. Wiele młodych talentów, które grały

w orkiestrze jako jej członkowie czy z nim wystąpiły jako soliści, już dzisiaj uzyskują sukcesy na polu profesjonalnym. Orkiestra występowała na przykład przy okazji otwarcia Saksońskiego Landtagu w Dreźnie, w Domu Historii w Bonn (przy udziale niemieckiego prezydenta federalnego, R. Herzoga), była gościem festiwalu orkiestr studenckich "Eurochestries" we Francji w latach 1995, 1996 i 2005 oraz w Anglii w 1997 roku. W 1997 animatorem powyższego projektu stało się Zrzeszenie Ocalenia Kościoła Świętego Jana w Żytawie. W 2004 roku doszło w ramach przystąpienia Czeskiej Republiki i Polski do Unii Europejskiej do jego ponownej aktywizacji za pośrednictwem kandydata. Od 2004 roku szefem artystycznym projektu jest Miloš Krejčí, wieloletni dyrygent teatru w niemieckim Görlitz. Pod jego kierownictwem uzyskała orkiestra bardzo wysoki poziom artystyczny. Koncerty w latach 2006 - 2008 odwiedziło ogółem 12000 słuchaczy. Artyści byli za każdym razem nagrodzeni burzliwymi owacjami, często i na stojąco. W 15. sezonie jubileuszowym 2007 / 2008 orkiestra wraz z chórem młodzieżowym EUROPERA Jugendchor przygotowała Carmina Burana Carla Orffa. Powyższą kantatę orkiestra i chór wykonały między innymi w wypełnionej Sali koncertowej im. A. Dwořaka praskiego Rudolfinu oraz w multifunkcyjnej Arenie Tipsport w Libercu. Koncert EUROPERA Jugendorchestru został w 2009 roku wybrany do programu federalnego prezydenta niemieckiego, Horsta Köhlera "365 Orte im Land der Ideen".

SONDERPREIS - ZVLÁŠTNÍ CENA - NAGRODA SPECJALNA

"GRENZENLOSE ZUSAMMENARBEIT VON SOZIALEN EINRICHTUNGEN FÜR BEHINDERTE MENSCHEN IN DER EUROREGION NEISSE"

Projektleitung:

- Oberlausitzer Werkstätten /WfbM Löbau

Projektpartner:

- Mezinárodní centrum Universium, o.p.s. Liberec
- Warsztaty Terapii Zajeciowej, Luban

Entwickelten seit dem Jahr 2003 eine grenzüberschreitende Zusammenarbeit auf verschiedenen Gebieten. In den 5 Jahren der Zusammenarbeit sind partnerschaftliche Beziehungen entstanden, die eine Basis eines neuen Zusammengehörigkeitsgefühles zwischen den behinderten Menschen und den Mitarbeitern dieser Einrichtungen schaffen.

Ziel:

Förderung der Zusammenarbeit von behinderten Menschen in der Euroregion, speziell zwischen Einrichtungen UNIVERSIUM Liberec, WTZ Luban und der WfbM Löbau. Kennenlernen der betreffenden Regionen, Menschen, Kulturen auf der Basis der Sozialarbeit. Ausführung von gemeinsamen sportlichen Aktivitäten, Einbeziehung weiterer Behinderteneinrichtungen bei der Einführung von Baseball für behinderte Menschen. Erweiterung der Teilnahme von touristischen Angeboten für behinderte Menschen.

Grenzüberschreitende Auswirkung:

Stärkung des wirtschaftlichen und sozialen Zusammenhaltes von Behinderteneinrichtungen innerhalb der Euroregion Nisse. Entwicklung einer grenzenlosen Zusammenarbeit zwischen den Einrichtungen in Polen, der Tschechischen Republik und Deutschland. Schaffung einer Basis für ein neues Zusammengehörigkeitsgefühles behinderter Menschen innerhalb der Euroregion.

Aktivitäten:

Organisation und Durchführung von Baseballturnieren und gemeinsamen Trainingslagern. Durch UNIVERSIUM Liberec wurde ein Konzept eines für behinderte Menschen geeigneten Baseballspieles entwickelt und in der Praxis seit 11 Jahren umgesetzt. Gemeinsame Teilnahme an Studienreisen zum Erfahrungsaustausch und Kennenlernen (Frankreich - Behinderteneinrichtungen in der Normandie, Schweiz, skandinavische Länder, Mähren, Chodenland, Böhmerwald). Gemeinsame Teilnahme an Höhepunkten der jeweiligen Einrichtung, wie am jährlichen Sommerfest der WfbM Löbau, am jährlichen Tag der offenen Tür der WfbM Löbau, Faschingsveranstaltungen, Weihnachtsfeiern, Jubiläen, etc. grenzüberschreitender Verkauf von Eigenprodukten, wie Keramikerzeugnisse aus den Einrichtungen UNIVERSIUM Liberec und WTZ Luban.

"SPOLUPRÁCE ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍ PÉČE PRO HANDICAPOVANÉ OBČANY V EUROREGIONU NISA BEZ HRANIC"

Vedoucí projektu:

- Oberlausitzer Werkstätten /WfbM Löbau

Partneři projektu:

- Mezinárodní centrum Universium, o.p.s. Liberec
- Warsztaty Terapii Zajeciowej, Luban

Tyto subjekty rozvíjejí od roku 2003 přeshraniční spolupráci v nejrůznějších oblastech. Během pětileté spolupráce došlo ke vzniku partnerských vztahů, které tvoří základ pro nový pocit sounáležitosti mezi handicapovanými a pracovníky těchto zařízení.

Cíl:

Podpora spolupráce handicapovaných občanů v euro-regionu, zvláště mezi zařízeními UNIVERSIUM Liberec, WTZ Luban a WfbM Löbau. Poznávání daného regionu, lidí, kultur a základy sociální práce. Realizace společných sportovních aktivit, zapojení dalších subjektů z oblasti péče o handicapované spoluobčany a zavedení baseballu pro handicapované. Rozšíření účasti turistických nabídek pro postižené.

Přeshraniční dopad:

Posílení hospodářské a sociální soudržnosti zařízení pro handicapované v rámci Euroregionu Nisa. Rozvoj přeshraniční spolupráce mezi zařízeními v České republice, Polsku a Německu. Vytvoření základny pro nový pocit sounáležitosti handicapovaných občanů v rámci Euroregionu.

Aktivita:

Organizace a realizace baseballových turnajů a společného soustředění UNIVERSUM v Liberci vypracovalo koncepci baseballové hry pro handicapované, který realizuje v praxi již 11tým rokem. Společná účast na studijních cestách za účelem výměny zkušeností poznávání (Francie - zařízení pro handicapované v Normandii, Švýcarsku, skandinávských zemích, na Moravě, Chodsku, na Šumavě) Společná účast na

významných událostech daného zařízení, jako například na každoročních Slavnostech léta ve WfbM Löbau, Dnu otevřených dveří ve WfbM Löbau, karnevalu, vánočních besídkách, jubileích atd. Přeshraniční prodej vlastních výrobků, jako jsou keramické výrobky ze zařízení UNIVERSIUM Liberec a ETZ Luban.

"PONADGRANICZNA WSPÓŁPRACA SPOŁECZNYCH OŚRODKÓW DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W EUROREGIONIE NYSA"

Zarządzanie projektem:

- Oberlausitzer Werkstätten /WfbM Löbau

Partnerzy projektu:

- Mezinárodní centrum Universium, o.p.s. Liberec
- Warsztaty Terapii Zajęciowej, Luban

Ośrodki te nawiązały w roku 2003 współpracę transgraniczną na różnych obszarach. W ciągu 5-letniej współpracy rozwinęły się stosunki partnerskie, stanowiące podstawę nowego poczucia wspólnoty pomiędzy osobami niepełnosprawnymi i pracownikami tych ośrodków.

Cel:

Wspieranie współpracy osób niepełnosprawnych w Euroregionie, w szczególności współpracy pomiędzy placówkami UNIVERSIUM Liberec, WTZ Luban i WfbM Löbau. Poznawanie regionów, ludzi, kultur i podstawy pracy socjalnej. Wspólne akcje sportowe, włączanie kolejnych placówek dla osób niepełnosprawnych do gry w baseball. Rozszerzenie turystycznej oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych.

Wpływ transgraniczny:

Wspieranie gospodarczej i socjalnej integracji placówek dla osób niepełnosprawnych w Euroregionie Nysa. Rozwój współpracy ponadgranicznej pomiędzy placówkami w Polsce, Czechach i Niemczech. Stworzenie podstawy nowego poczucia wspólnoty osób niepełnosprawnych w regionie.

Działania:

Organizacja i realizacja turniejów baseballovych i wspólne obozy treningowe. Ośrodek UNIVERSUM Liberec stworzył koncepcję boiska do baseballu przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych, koncepcja ta jest zrealizowana w praktyce od 11 lat. Wspólne uczestnictwo w wyjazdach studyjnych w ramach wymiany doświadczeń i poznawania się (Francja - ośrodki dla osób niepełnosprawnych w Normandii, Szwajcarii, krajach skandynawskich, Morawach, Chodenland, Szumawie). Wspólne uczestnictwo w wydarzeniach specjalnych danej placówki, jak np. rocznica impreza letnia WfbM Löbau, coroczny dzień otwartych drzwi WfbM Löbau, imprezy karnawałowe, świętowanie Bożego Narodzenia, jubileusze itp. Transgraniczna sprzedaż produktów własnych, jak np. wyrobów ceramicznych ośrodków UNIVERSIUM Liberec i WTZ Luban.

**Publikaci vydal Euroregion Nisa v rámci projektu
„Cena Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2008“**

**Cíl 3 / Cel 3
2007.2013**

